یادداشت

شهر در سایه ناآرامی‌ها

ادامه از صفحه اول

در کشورهای مدرن، اصناف اعتصاب می‌کنند؛ اما در کشور ما اعتراض سازمان‌یافته و آرام رسم نیست. بیش از دو هزار سال پیش در شهرهای باستان مکان‌های خاصی برای جمع‌شدن و مشورت تصمیم‌گیران با مردم وجود داشت. با اعتراضات سال ۹۸ در دوره آقای روحانی، قول داده شد میادینی در شهر برای معترضان معین شود تا به صورت مسالمت‌آمیز اعتراض کنند. رهبری فرمودند «با معترضان گفت‌وگو و با اغتشاشگران برخورد می‌کنیم». آقای پزشکیان، رئیس‌جمهور نیز از روز اول اعلام کردند به اعتراض مردم حق می‌دهند! به‌هرحال، شکی نیست که آتش‌زدن سطل‌های آشغال، ساختمان بانک‌ها و اتوبوس‌ها کار عاقلانه‌ای نیست و آنها که به این کارها دست می‌زنند، یا نمی‌توانند خشم جمعی را کنترل کنند یا طبق برنامه اغتشاش می‌کنند که در هر دو صورت باید جلوی این حرکت‌ها توسط خود مردم و پلیس گرفته شود. مردم ما مهربان و آرام هستند، ولی وقتی به خواسته‌های اقتصادی‌شان به‌عنوان شهروندانی که هر روز گامی به سوی فقر برمی‌دارند، رسیدگی نمی‌شود، عکس‌العمل‌هایشان غیرقابل کنترل ظهور می‌کند. این مردم سال‌هاست تحریم‌های اقتصادی ظالمانه قدرت‌های جهانی را تحمل کرده‌اند. این مردم سال‌هاست با مشکلات کار با شبکه اینترنت جهانی و وی‌پی‌ان و تجارت آزاد روبه‌رو بوده‌اند. مصوبات و قوانین دست‌وپاگیر هیچ‌وقت آن‌طور که باید اصلاح نشدند. البته اعتراض به روندها و تشکیلات اقتصادی سال‌های اخیر کشور هم مزید بر علت بوده است. اینکه پول نفت یک کشور ثروتمند مانند ایران چگونه هزینه می‌شود، خود یکی از دغدغه‌های اصلی مردم و مسئولان است. چرا مردم نباید به‌طور اصولی و مسئولانه نگران چگونه خرج‌شدن دست‌ودلبازانه بودجه‌های شهری و ریخت‌وپاش‌ها باشند؟ و ناگهان با فشار تورم نجومی یادشان بیفتد که کنترل بر اقتصادشان مدت‌هاست با چاپ مدام پول بی‌پشتوانه از دست رفته است... . به‌هرحال، اقتصاد سیاسی علمی است که به رابطه بین این دو مقوله می‌پردازد. ناظران بر امور مملکتی نیز نه در خیابان بلکه در جمع‌های تحصیل‌کردگان اظهارنظر می‌کنند. می‌پرسند: چرا باید دولت‌ها انواع قراردادهای لوکس را با گشاده‌دستی با نزدیکان امضا کنند و انواع رانت‌خواری رسم رایج شود؟ دخالت در مکانیسم بازار، عدم پیش‌بینی برای تولید و معیشت اقشار فقیرتر، کِش‌آوردن پروژه‌های نیمه‌تمام دولتی و عمرانی، تهیه گزارش‌های نمایشی برای توجیه تشکیلات بوروکراتیک و ایجاد مانع برسر کار مردم و... اینهاست عواملی که اقتصاد را با بن‌بست مواجه می‌کند و نتیجه همان می‌شود که امروز می‌بینیم؛ منابع عظیم مالی، میراث شهری و طبیعی -آب، جنگل، نفت و...- به هدر می‌رود. منابع انسانی درست به کار گرفته نمی‌شوند. بازار از کار می‌افتد و جامعه هزینه سنگین می‌پردازد. می‌گویند: واقعیت این است که علم اقتصاد رعایت من و شما را نمی‌کند. به دستور دولت عمل نمی‌کند. منطق خود را دارد و هر کجا که کار دولت درست نباشد، نتیجه چیزی جز ناکارآمدی، فساد و بحران نخواهد بود. اما جدا از اقتصاد، در جامعه شهری مسائل واجب‌تری نیز داریم که مرتب نادیده گرفته و پشت گوش انداخته می‌شود. مسائلی که به مردم محلات مربوط است و به محلاتی که تشکیلات، خدمات و همبستگی‌های مطلوب محلی را هنوز ندارند. سؤال این است: آیا ما بعد از جنگ ۱۲روزه همین امسال بهار و تابستان، الزامات تاب‌آوری و روحیه آمادگی برای پیشگیری از فجایع را آموخته‌ایم؟ آیا اگر بیگانگان در پی همین ناآرامی‌ها دوباره به شهرهای ما حمله هوایی کنند، آموزش‌های لازم را دیده‌ایم؟ آیا اعضای خانه‌ها دوام و ایمنی و تاب‌آوری محلات به مردم محلات شهری تمرین کافی داده‌اند؟ نقش پدافند غیرعامل را همه می‌دانند؟ مترو، مدارس، دانشگاه‌ها، مساجد و مکان‌های عمومی در زمان بحران به مردم پناه خواهند داد یا درهای خود را خواهند بست؟ متأسفانه هنوز این مسائل در اذهان مردم شهری و حتی برای مسئولان درست ننشسته و جا نگرفته است. خانمی دانا و باتجربه در امر شهر، در پاسخم که چه باید کرد؟ گفت: متأسفانه محله‌محوری از بار معنایی تهی شده و این یک مشکل بزرگ است. ما اگر به ضرورت و الزام پاسخ‌گویی به این خشم بروزیافته پی نبریم، باخته‌ایم.

جنون و قلدرمآبی ترامپ و راهبرد ایران برای مقابله هوشمندانه

ادامه از صفحه اول

۴- انسجام و توجه به مردم: اولویت‌دادن به معیشت و تولید، هماهنگی کامل بین نهادهای مسئول و گفت‌وگوی شفاف با جامعه برای تقویت اعتماد و کاهش سوءتفاهم.

جمع‌بندی: رفتار آمریکا ترکیبی از فشار حداکثری، تهدید روانی و نمایش قلدرمآبی است. موفقیت ایران در مقابله با آن، در هوشمندی ماست: نباید در زمین دشمن بازی کنیم. باید نبرد را به میدان‌های طولانی‌تر ببریم: اقتصاد مقاوم، روایت‌سازی جهانی، دیپلماسی منطقه‌ای و انسجام داخلی. در این مسیر، تهدید آمریکا نه نقطه ضعف، بلکه فرصتی است برای نشان‌دادن حقیقت سیاست خارجی این کشور، تقویت استقلال ملی و دفاع از عزت و حقوق مردم ایران.

شاهدان عینی می‌گویند در ۳ روز گذشته مأمورانی با ورود به ساختمان‌ها اقدام به جمع‌آوری ماهواره‌ها کرده‌اند

بهانه ماهواره، هدف استارلینک

بعضی شرکت‌های بزرگ و برخی ساکنان مناطق شمالی و غربی تهران و همچنین شهرهای سنندج، مشهد و تبریز خبر از توقیف ماهواره استارلینک خود می‌دهند

سونیتا سراب‌پور: «اول فکر کردم هلیکوپتر بر فراز آسمان در حال پرواز است، اما همین که صدا نزدیک و نزدیک‌تر شد، فهمیدم چیزهایی بالای سر برج در حال چرخش هستند. چند دقیقه بعد صدای آیفون بلند شد و چندین مأمور سوار بر آسانسور خود را به پشت‌بام رساندند. بدون هیچ توضیحی ماهواره استارلینکی را که برای اعضای ساختمان بود، جمع کردند و بردند. بعد هم از رئیس ساختمان شماره‌ای خواستند تا با او برای گرفتن توضیحات در تماس باشند». این روایت یکی از افرادی است که به دنبال اختلال اینترنت، فیلترینگ و قطع اینترنت در شرایط خاص، تصمیم به خرید ماهواره استارلینک به شکل اشتراکی با دیگر همسایگانش گرفته است. او که در غرب تهران زندگی می‌کند، به «شرق» می‌گوید: به‌جز استارلینک، مأموران اگر ماهواره‌ای را هم می‌دیدند، جمع کرده و با خود می‌بردند.

یکی دیگر از افرادی که در شمال شهر زندگی می‌کند و بعد از اعتراضات سال ۱۴۰۱ تصمیم گرفته ماهواره استارلینک بگیرد نیز به «شرق» می‌گوید روز گذشته چندین مأمور به بهانه جمع‌آوری ماهواره‌های محله به ساختمان آنها آمده و ماهواره استارلینک‌شان را هم برده‌اند. او اعلام می‌کند چندین نفر از اعضای خانواده‌اش که در سنندج زندگی می‌کنند و ماهواره استارلینک داشته‌اند نیز با همین تجربه روبه‌رو شده‌اند.

در کنار برخی کاربران که ماهواره استارلینک را خریداری کرده‌اند، برخی شرکت‌های خصوصی بزرگ هم از سه سال گذشته به خاطر داشتن یک اینترنت آزاد برای انجام کارهایشان به سمت خرید ماهواره استارلینک رفته‌اند، اما حالا خبر می‌رسد که نهادهای نظارتی به آنها نیز دستور داده‌اند تا این ماهواره را جمع‌آوری کنند. یکی از کارمندان یک هلدینگ بزرگ به «شرق» می‌گوید که از روز پنجشنبه (۱۸ دی)، هم‌زمان با قطع سراسری اینترنت و حتی اینترنت ملی، آنها تا شنبه (۲۰ دی) در محل کار خود امکان دسترسی به اینترنت را داشته‌اند، اما در نهایت مدیریت به آنها گفته دستور آمده که باید استارلینک را جمع کنند.

اختلال به کمک چینی‌ها

حالا نزدیک به یک هفته و ۱۶۸ ساعت است که اینترنت از دسترس ایرانیان خارج شده و اینترنت ملی هم گاهی کار می‌کند و گاهی نه. در این بین، پیام‌رسان‌های داخلی که از دو روز پیش مجوز فعال‌شدن آنها از شورای عالی امنیت ملی رسیده، به شکل محدود کار می‌کنند و در واقع فقط صفحه اول آنها باز می‌شود. پیام‌رسان‌هایی که در یک دهه گذشته برای رشدشان از سوی دولت میلیاردها تومان تسهیلات نقدی و زیرساختی گرفته‌اند، امکان ارسال و دریافت پیام ندارند. مقاماتی که در این بین باید پاسخ‌گو باشند، از شورای اطلاع‌رسانی گرفته تا وزارت ارتباطات و شورای عالی فضای مجازی، در پیگیری «شرق» تنها به یک جمله اکتفا می‌کنند؛ اینکه نمی‌دانند این محدودیت‌ها چه زمانی برداشته می‌شود و تصمیم‌گیری در این زمینه در اختیار دولت نیست. این در حالی است که رئیس شورای عالی امنیت ملی، به‌عنوان نهادی که دستور قطع اینترنت را داده، مسعود پزشکیان است. در این روزها، تنها افرادی به اینترنت آزاد دسترسی داشته‌اند که از چند سال پیش تاکنون توانسته‌اند با وجود قیمت و ریسک بالا، تجهیزات «استارلینک» را خریداری کنند. بااین‌حال، با شروع دوباره قطع اینترنت به دلیل اعتراضات از ۱۸ دی‌ماه، اینترنت این ماهواره هم دچار اختلال شده است. در کنار آن، در چند روز گذشته پیگیری‌ها و مشاهدات عینی «شرق» نشان می‌دهد گروهی در حال جمع‌آوری ماهواره از محله‌های مختلف هستند و در این بین، کسانی که ماهواره استارلینک داشته باشند نیز شناسایی و تجهیزات آنها توقیف می‌شود.

برخی خبرگزاری‌ها ازجمله «فارس» که به اینترنت آزاد دسترسی دارند نیز ایجاد اختلال در استارلینک را تأیید کرده‌اند. فارس در خبری به نقل از نت‌بلاکس نوشته که ترافیک استارلینک در ایران طی ساعات اولیه اختلالی که ایجاد شده، از حدود ۳۰ درصد به بیش از ۸۰ درصد کاهش یافته و در برخی نقاط حساس، تقریبا به صفر رسیده است. در نهایت هم خبرگزاری فارس به نقل از فوربس نوشته است: «ایران اولین کشوری است که توانسته خدمات‌دهی استارلینک را از کار انداخته و دسترسی‌های آن را تا این اندازه دچار اختلال کند».

اما چگونه ایران توانسته روی ماهواره استارلینک اختلال ایجاد کند؟ یک کارشناس فنی در گفت‌وگو با «شرق» اعلام می‌کند: ایران توانایی اختلال مستقیم روی فرکانس‌های استارلینک را ندارد و توانسته با کمک چین روی این ماهواره اختلال ایجاد کند. او در این مورد می‌گوید: «تا جایی که اطلاع دارم، چین پیش از این هم یک برنامه آزمایشی اجرا کرد و با کمک هزاران پهپاد توانست با موفقیت اختلال روی استارلینک ایجاد کند و حالا هم در این زمینه ایران برای ایجاد اختلال در استارلینک از دستاوردهای چین استفاده کرده است».

این کارشناس تأکید می‌کند که ایران ابزار لازم برای ایجاد اختلال در استارلینک به شکل مستقیم را ندارد و در این زمینه از طریق اختلال گسترده روی GPS می‌تواند اینترنت این ماهواره را کُند کند. او در این مورد توضیح داد: «ایران نمی‌تواند مثلا با پارازیت انداختن جلوی اینترنت‌رسانی این ماهواره را بگیرد؛ تنها راهی که می‌تواند استفاده کند، اختلال گسترده روی GPS هایی است که کار هماهنگی سیگنال‌های زمینی و ماهواره‌ای در آسمان را انجام می‌دهند». به گفته او، در این زمینه هم به‌تازگی استارلینک یک به‌روزرسانی ارائه کرده و حالا اختلال در این ماهواره از ۸۰ درصد به ۱۰ درصد رسیده است.

راه‌هایی که محدود می‌شود

استفاده از ماهواره استارلینک از زمانی در ایران فراگیر شد که پاییز ۱۴۰۱ دولت سیزدهم تصمیم به قطع اینترنت گرفت و وقتی اینترنت را متصل کرد که تمام پلتفرم‌ها و سرویس‌های محبوب دنیا که تا آن زمان از تیغ فیلترینگ جان سالم به در برده بودند، فیلتر شده بودند؛ از اینستاگرام، واتس‌اپ و لینکدین بگیر تا گوگل‌پلی، آی‌مسیج، اسکایپ و... .

مهرماه همان سال، در حالی که مردم در تلاش برای گرفتن ارتباط با دنیا بودند، ایلان ماسک برای اولین بار خبر از فعال‌شدن اینترنت آسمانی‌اش برای ایران داد. در نهایت هم در دی‌ماه همان سال او در توییتی دیگر مدعی شد تعداد سامانه‌های فعال استارلینک در ایران به صد دستگاه رسیده است.

بلافاصله عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات دولت سیزدهم که چندان دسترسی آزاد و بدون کنترل کاربران ایرانی به اینترنت را دوست نداشت، خبر از تسلیم شکایت جمهوری اسلامی به اتحادیه جهانی ارتباطات راه دور داد و اعلام کرد آنها از این اتحادیه خواسته‌اند استارلینک را وادار به رعایت قوانین سرزمینی کشورها ازجمله ایران کند. در ادامه باز هم در دوم تیر ۱۴۰۴ ایران با شکایت مجدد از استارلینک به اتحادیه بین‌المللی مخابرات (ITU)، اعلام کرد فعالیت بدون مجوز استارلینک در ایران مصداق نقض مقررات ارتباطات رادیویی است. در این شکایت، دولت اعلام کرده استارلینک مجوزهای لازم برای ارائه خدمات در ایران را دریافت نکرده و به همین دلیل فعالیتش غیرقانونی است.

قانونی برای محدودیت بیشتر

تلاش‌ها برای ایجاد محدودیت دسترسی کاربران ایرانی به استارلینک در حوزه بین‌المللی، محدود نمانده است. بعد از جنگ ۱۲روزه تحمیلی اسرائیل به ایران، از اولین کارهایی که مجلس انجام داد، تصویب کلیات و جزئیات طرح تشدید مجازات جاسوسان و همکاری‌کنندگان با رژیم صهیونیستی و کشورهای متخاصم علیه امنیت و منافع ملی با ۹ ماده بود. ازجمله ماده‌های مهم این طرح، ممنوعیت استفاده از استارلینک بود.

طبق این ماده، استفاده، حمل، نگهداری، خرید، فروش، واردکردن یا در اختیار گذاشتن ابزارهای الکترونیکی ارتباطی اینترنتی فاقد مجوز، مانند استارلینک، ممنوع اعلام شد و مجازات حبس تعزیری درجه ۶ یعنی شش ماه تا سه سال حبس برای آن در نظر گرفته شد. طبق این قانون به تصویب رسیده، استفاده از ابزاری مانند استارلینک، اختلال در امنیت کشور تلقی شده و تنها در صورت داشتن مجوز و رعایت ملاحظات امنیتی و دفاعی مجاز خواهد بود. از سوی دیگر، هر نوع فعالیت مرتبط با تأمین، تولید، توزیع و واردات بیش از ۱۰ دستگاه از تجهیزات ارتباطی اینترنتی فاقد مجوز، مانند استارلینک، با نیت مقابله با نظام، مشمول مجازات حبس تعزیری درجه ۴ یا پنج تا ۱۰ سال حبس می‌شود. بااین‌حال، در حالی که در ماده ۵ این قانون به لزوم گرفتن مجوز برای استفاده از ابزارهای الکترونیکی ازجمله استارلینک اشاره شده، اما درباره فرایند صدور مجوز در این زمینه توضیحی داده نشده است.

با توجه به نداشتن اینترنت، چه در روزنامه و چه در خانه، به‌عنوان خبرنگار نمی‌توانم با قطعیت در این گزارش اعلام کنم که آیا این قانون تأیید شورای نگهبان را گرفته و ابلاغ شده است یا خیر؛ بااین‌حال یک حقوق‌دان در گفت‌وگو با «شرق» اعلام می‌کند تهیه قانونی که در آن یک وسیله ارتباطی که امکان ارتباط با دیگران را در هر جایی فراهم می‌کند، منطقی نیست.

به گفته او همچنین ممنوع‌کردن استفاده از ابزاری مانند استارلینک در قانونی با عنوان «تشدید مجازات جاسوسان و همکاری‌کنندگان با رژیم صهیونیستی و کشورهای متخاصم علیه امنیت و منافع ملی» همخوانی ندارد. او تأکید می‌کند: در نظر گرفتن این بند از قانون بیشتر از اینکه جنبه قانونی و حقوقی داشته باشد، جنبه امنیتی دارد تا زمانی که اینترنت به صورت سراسری در کشور قطع است، دارندگان استارلینک امکان ارتباط با دنیا و رصد اخبار را نداشته باشند. او تأکید می‌کند که این بند از قانون «تشدید مجازات جاسوسان و همکاری‌کنندگان با رژیم صهیونیستی و کشورهای متخاصم علیه امنیت و منافع ملی» برخلاف حقوق شهروندی است.

دست‌های کوتاه از فناوری روز

در چند سال گذشته تلاش‌های زیادی برای جلوگیری از ورود استارلینک به کشور شده است که در نهایت همان‌طور که یکی از گزارش‌های مرکز پژوهش‌ها می‌گوید، این تلاش‌ها بدون نتیجه مانده است.

همچنین گزارش‌های بین‌المللی و داخلی نیز نشان می‌دهد تعداد کاربران استارلینک در کشور به صدها نفر می‌رسد. سال گذشته فوربس اعلام کرد تعداد کاربران استارلینک در ایران به ۲۰ هزار نفر می‌رسد. چند ماه بعد، یعنی در دی ۱۴۰۳، انجمن تجارت الکترونیک در گزارش فصلی خود در مورد وضعیت اینترنت اعلام کرد ترافیک استارلینک در ایران از ابتدای سال ۲۰۲۴ حدود ۲۰ برابر شده است. همچنین طبق بررسی‌های این انجمن، ۳۰ هزار اشتراک استارلینک در کشور فعال هستند که بیش از صد هزار کاربر از آن استفاده می‌کنند. به‌تازگی کلافلر اعلام کرده بود تعداد کاربران استارلینک در دنیا به ۹ میلیون نفر می‌رسد.

هرچند حالا گوگل مسدود است و جست‌وجوگرهای ایرانی نیز که برایشان میلیاردها تومان از سوی دولت هزینه شده، کار نمی‌کنند، اما در روزهایی که به اینترنت دسترسی داشتیم، عکس‌هایی از جاگرفتن ماهواره‌های استارلینک در برج‌ها و خانه‌های مختلف در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده بود. تا قبل از جنگ ۱۲روزه ایران و اسرائیل، قیمت تهیه تجهیزات برای دسترسی به اینترنت استارلینک چیزی در حدود ۱۵۰ تا ۲۰۰ میلیون تومان بود، اما بعد از جنگ با توجه به نوسانات قیمت و افزایش تقاضا، قیمت آن چند برابر شد. طبق برخی گزارش‌ها، تا چند ماه پیش خرید تجهیزات دریافت اینترنت ماهواره‌ای استارلینک که قیمت رسمی آن ۵۰۰ تا ۶۰۰ دلار است، برای کاربران ایرانی، اگر فروشنده مطمئن و منصفی پیدا می‌کردند، تا نزدیک هزارو ۳۰۰ دلار آب می‌خورد؛ بااین‌حال برخی اعلام می‌کنند که برای خرید تجهیزات این اینترنت ماهواره‌ای تا بیش از دو هزار دلار هم هزینه کرده‌اند.

در این روزها تنها افرادی به اینترنت آزاد دسترسی داشته‌اند که از چند سال پیش تاکنون توانسته‌اند با وجود قیمت و ریسک بالا، تجهیزات «استارلینک» را خریداری کنند. بااین‌حال، با شروع دوباره قطع اینترنت به دلیل اعتراضات از ۱۸ دی‌ماه، اینترنت این ماهواره هم دچار اختلال شده است. در کنار آن، در چند روز گذشته پیگیری‌ها و مشاهدات عینی «شرق» نشان می‌دهد گروهی در حال جمع‌آوری ماهواره از محله‌های مختلف هستند

جدول ۵۲۴۵ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- راستا- غضروف هلالی‌شکل مفصل زانو- خودنمایی بیجا ۲- روکش- امپراتوری آلمان- فهم و شعور ۳- پرورش- پنجم- معطر ۴- پلیس سایبری- از سازهای بادی برنجی در ارکستر سمفونیک- از املاح معدنی مهم برای بدن ۵- حرف ندا- مرغ مینای سخنگوی سندباد- درختی زینتی و بلند از بازدانگان ۶- مأیوس- بازیکن دفاع آزاد- گریز حیوان ۷- چپاول- احساسات، رفتار و شرایط دیگران را درک‌کردن- از حبوبات ۸- جناح لشکر- به‌درستی‌که- جدا ۹- درنگ- از خواهران برونته- اتومبیل مسافربر خطی ۱۰- ضمیری انگلیسی- سرسبز و خرم- ناشایست ۱۱- نگهبان راه- رنگ سیاه- سرراست ۱۲- مکان ویژه عزاداری- برداشت خاص از موضوعی- جنبش و حرکت ۱۳- سخن شمرده- زین و برگ اسب- هدایت آب‌های زیرزمینی به بیرون از منطقه مورد نظر ۱۴- اشاره‌شده- پاکدامنی- جالب توجه ۱۵- خط‌کش مهندسی- هماوردی- آلبومی با نوازندگی تنبور سیدخلیل عالی‌نژاد

عمودی:

۱- بسندگی- گروهی- ما بدین در نه پی ... و جاه آمده‌ایم ۲- کارگردان فیلم‌های رفقای خوب و گاو خشمگین ۳- از سازهای بادی برنجی در ارکستر سمفونیک- ارث‌برندگان- پیامبر صبور ۴- فارسی باستان- از جهات اربعه- عریض و وسیع ۵- برانگیختن- مربوط به ادبیات- بندگی ۶- مروارید- فرزند عرب- مشایعت ۷- نوعی خاک- کیسه پول قدیمی- ترس و وحشت ۸- وسط- آکنده- نوعی اسپری برای حفظ حالت موی سر ۹- سنگی شبیه عقیق- بندری معتبر در استرالیا- به ذهن افکندن ۱۰- حائل در مقابل خطر- شیوه- سراب دیدنی کنگاور ۱۱- پسوند شباهت- پارچه ظریف‌بافت- خوش‌خلق ۱۲- زن خانه‌دار- درختچه‌ای همیشه سبز- بی‌فایده ۱۳- چند رئیس- رمانی به قلم رضا امیرخانی- چند وکیل ۱۴- رمانی عاشقانه نوشته فهیمه رحیمی ۱۵- از امراض فصل سرما- رنگ عشقه- هر چیز مکرر و قالبی

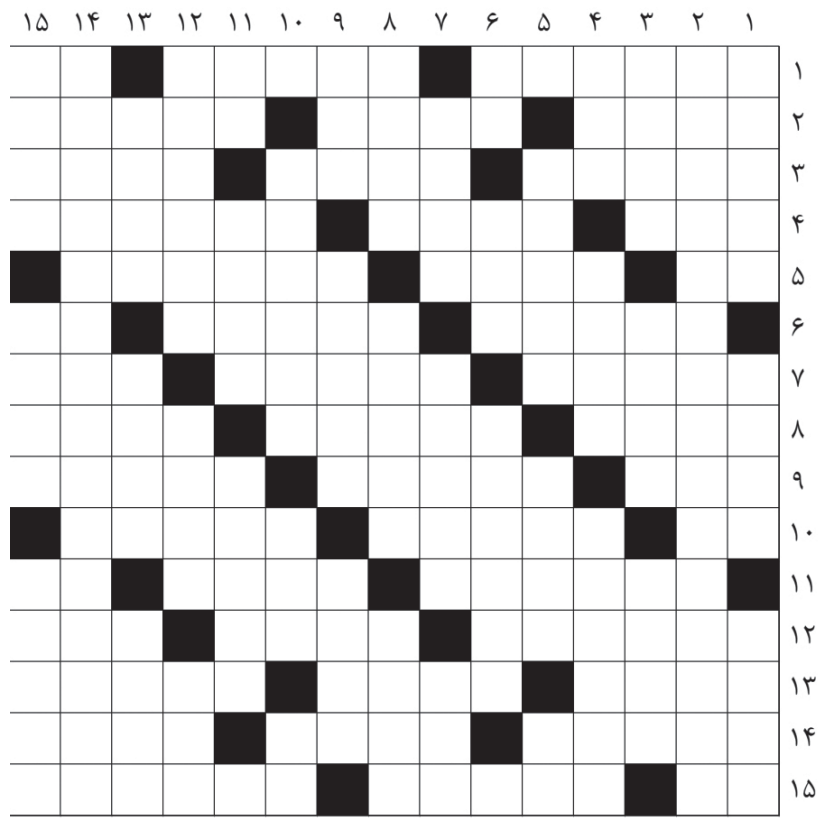

حل سودوکو ۴۲۴۰

۷	۲	۸	۵	۱	۳	۴	۹	۶
۱	۴	۹	۷	۲	۶	۳	۵	۸
۳	۶	۵	۸	۴	۹	۱	۲	۷
۸	۱	۲	۴	۹	۷	۶	۳	۵
۹	۷	۶	۱	۳	۵	۸	۴	۲
۴	۵	۳	۶	۸	۲	۹	۷	۱
۵	۹	۷	۳	۶	۱	۲	۸	۴
۲	۸	۱	۹	۵	۴	۷	۶	۳
۶	۳	۴	۲	۷	۸	۵	۱	۹

۳	۵	۷	۲	۹	۱	۸	۶	۴
۴	۶	۱	۳	۵	۸	۲	۹	۷
۸	۲	۹	۷	۶	۴	۵	۳	۱
۵	۱	۳	۹	۷	۲	۴	۸	۶
۷	۸	۶	۱	۴	۵	۳	۲	۹
۲	۹	۴	۶	۸	۳	۷	۱	۵
۶	۳	۸	۵	۱	۷	۹	۴	۲
۱	۷	۲	۴	۳	۹	۶	۵	۸
۹	۴	۵	۸	۲	۶	۱	۷	۳

حل جدول ۵۲۴۵

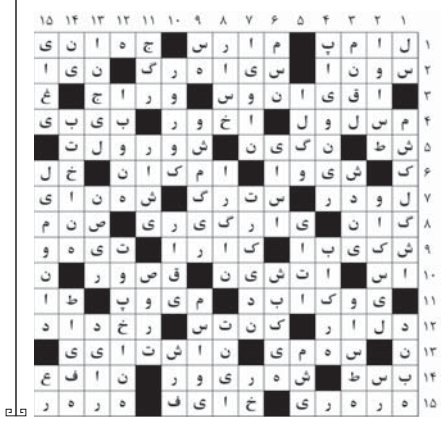

سودوکو سخت ۴۲۴۱

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۴	۲	۹					
۷	۱			۸				
۸				۶			۲	۴
					۶		۳	
	۸			۳			۷	
	۶		۷					
۱	۵			۹				۳
				۱			۴	۷
					۳	۲	۵	

سودوکو ساده ۴۲۴۱

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۷					۸		۹
	۲				۳		۷	
		۵	۶	۹		۳	۱	
			۱		۲	۷		
۱				۶				۵
		۷	۹		۸			
	۶	۸		۴	۹	۱		
	۳		۸				۵	
۴		۲					۸	